

Erasmus+ programmas horizontālā prioritāte par iekļaušanu un daudzveidību

Erasmus+ 2021 – 2027

EIROPAS SAVIENĪBA

Valsts izglītības attīstības aģentūra

Erasmus+

Bagātini pieredzi, domā plašāk

Erasmus+ programmas horizontālās prioritātes

Erasmus+ programmā 2021.-2027. izvirzītas 4 visaptverošas prioritātes:

Iekļaušana un daudzveidība

nodrošina vienādas mācību iespējas un piekļuvi, iekļaušanu, daudzveidību un taisnīgumu; vienlīdzība izglītībā un **palielināts līdzdalības līmenis cilvēkiem ar ierobežotām iespējām**

Vide un cīņa pret klimata pārmaiņām

zināšanu, prasmju un attieksmju veidošana par klimata pārmaiņām un ilgtspējīgu attīstību, vispārējā klimata un bioloģiskās daudzveidības mērķa sasniegšana, gan sadarbības pasākumos par prioritāti izvirzot zaļo pāreju, gan veicinot zaļo praksi projektu līmenī visā programmā

Digitālā pārveide

digitālo rīku, tehnoloģiju un metožu jēgpilna izmantošana darbā, sadarbībā un mācīšanā visos izglītības sektoros;
digitālās ekosistēmas veidošana, digitālās izglītības, digitālo prasmju un kompetenču attīstība

Līdzdalība demokrātiskajos procesos

atbalsta cilvēku iesaistīšanos demokrātiskajos procesos, vairo zināšanas par ES, tās identitāti un vērtībām, stiprina ES demokrātiju

Erasmus+ programmas horizontālās prioritātes jūsu projektā

Visos mācību mobilitātes projektos (KA1) būtu jāietver turpmāk minētās dimensijas, kas ir kopīgas visai Erasmus+ programmai.

Saskaņā ar Augstākās izglītības hartu, Erasmus+ kvalitātes standartu Pamata principiem un Erasmus+ programmas vadlīnijām organizācijām, kuras saņem programmas atbalstu:

Iekļaušana un daudzveidība

jārūpējas par mobilitātes iespēju nodrošināšanu dalībniekiem **iekļaujošā un vienlīdzīgi pieejamā veidā** neatkarīgi no viņu izcelsmes;

Vide un ilgtspēja

jāpopularizē vidiski ilgtspējīga un atbildīga rīcība savu dalībnieku vidū, veicinot viņu izpratni par to, cik svarīgi ir rīkoties, lai mazinātu vai kompensētu mobilitātes darbību vidisko pēdu;

Digitālā pārveide

jāizmanto digitālie rīki un mācīšanās metodes, lai papildinātu to fiziskās darbības, uzlabotu partnerorganizāciju savstarpējo sadarbību, to sniegtās mācīšanās un mācīšanas kvalitāti un iekļautību un turpinātu pilnveidot to attiecīgās digitālās prasmes;

Līdzdalība demokrātiskajos procesos

jānostiprina dalībnieku līdzdalības prasmes dažādās pilsoniskās sabiedrības jomās, kā arī sociālo un starpkultūru kompetenču, kritiskās domāšanas un plašsaziņas līdzekļu lietotprasmes attīstība.

Erasmus+ programmas horizontālās prioritātes jūsu projektā

Saskaņā ar Programmas vadlīnijām, organizācijām, izstrādājot **partnerības projektu (KA2), jāņem vērā šādi horizontālie aspekti:**

… neatkarīgi no projektu tematikas organizācijām **būtu jāizstrādā pieejamas un iekļaujošas projekta darbības,** ņemot vērā to dalībnieku viedokli, kuriem ir mazāk iespēju, un iesaistot viņus lēmumu pieņemšanā visa procesa gaitā;

projekti jāveido videi draudzīgā veidā, un visos to aspektos jāīsteno videi draudzīga prakse. Izstrādājot savus projektus, organizācijām un dalībniekiem ir jāīsteno videi draudzīga pieeja, kura mudinās visas iesaistītās puses diskutēt un uzzināt vairāk par vides jautājumiem;

virtuālā sadarbība un eksperimentācija ar virtuālajām un jaukta tipa mācīšanās iespējām ir veiksmīgas sadarbības partnerības atslēga. Īpaši skolu izglītības un pieaugušo izglītības projektu jomā ļoti ieteicams izmantot Eiropas skolu izglītības platformu (ieskaitot eTwinning) vai pieaugušo izglītības platformu EPALE;

projektos būtu **jāpiedāvā iespējas iedzīvotāju līdzdalībai demokrātiskajā dzīvē, kā arī viņu sociālajai un pilsoniskajai iesaistei.** Uzmanības centrā būs arī informētības veicināšana un izpratne par Eiropas Savienības kontekstu, jo īpaši par ES kopējām vērtībām.

Erasmus+ programmas horizontālās prioritātes jūsu projektā

PAR KO ir projekts?

Iespēja savu projektu veltīt vienai vai vairākām Erasmus+ horizontālajām prioritātēm.

Piemēram, **mācību mobilitāšu laikā (KA1)** attīstot un pilnveidojot prasmes iekļaujošas izglītības, vides ilgtspējas, digitālās pārveides vai līdzdalības jomā.

Partnerību projektos (KA2) iespējams pievērsties kādai no četrām horizontālajām prioritātēm, skaidri parādot, kā projekta ideja un izvēlētā horizontālā prioritāte ietekmē konkrēto jomu, kurā pieteikums tiek iesniegts, un kādu pievienoto vērtību tā rada.

KĀ tiek izstrādāts un īstenots projekts?

Horizontālās prioritātes jāintegrē kā četras kvalitātes dimensijas visos Erasmus+ projektos neatkarīgi no to tematikas.

To īstenošana ir jāapraksta projekta pieteikumā, un tas tiek vērtēts gan pieteikuma izvērtēšanas procesā, gan arī projekta īstenošanas laikā.

Erasmus+ programmas horizontālās prioritātes jūsu projektā

Atbildība un ieguvumi:

jaunas zināšanas, prasmes un attieksmes, jauna pieredze, vērtības un iespējas!

Horizontālās prioritātes nav tikai formāla prasība projektu pieteikumos — tās ir instruments, ar kura palīdzību Erasmus+ projekti var sniegt jēgpilnu ieguldījumu sabiedrības attīstībā un ilgtermiņa pārmaiņās.

Iekļaušana un daudzveidība

Erasmus+

Iekļaušana un daudzveidība Erasmus+ programmā

Vienlīdzības un iekļautības principi ir daļa no Eiropas Savienības pamatvērtībām, un tie ir nostiprināti ES līgumos:

> "Visās darbībās Savienība ievēro pilsoņu vienlīdzības principu, pret ikvienu paužot vienlīdzīgu attieksmi savās iestādēs un struktūrās."

Padomes secinājumi par iekļaujošu un uz izglītības guvējiem orientētu praksi ... skolas izglītībā:

Iekļaujoša sabiedrība, kam pamatā ir vienlīdzīgi pieejama un kvalitatīva izglītība un mācības, kas nodrošina piekļūstamu infrastruktūru, mācību materiālus un pedagoģiskas pieejas, ikvienam izglītības guvējam neatkarīgi no izcelsmes, spējām vai apstākļiem garantē un palielina iespējas, labbūtību un izaugsmi;

Padome aicina dalībvalstis arī turpmāk pilnībā izmantot programmas "Erasmus+" sniegtās iespējas, lai iekļaujošu izglītību atbalstītu visu šīs programmas dimensiju un darbību projekti, praktiskie paņēmieni un pedagoģiskie rīki, un **maksimāli izmantot programmas iekļaujošo pieeju mācību mobilitātei, lai tā nestu īstas pārmaiņas izglītības un mācību sistēmās.**

Iekļaušana un daudzveidība Erasmus+ programmā

Iekļaušanas un daudzveidības prioritāte Erasmus+ programmā nodrošina vienlīdzīgu piekļuvi programmai visiem cilvēkiem — īpaši tiem, kuri saskaras ar šķēršļiem dalībai izglītībā, apmācībā un jaunatnes aktivitātēs.

> Tāpēc programmas **galvenās mērķa grupas ir cilvēki, kuriem ir mazāk iespēju dzīvē, kas nostāda viņus nelabvēlīgākā situācijā salīdzinājumā ar viņu līdzbiedriem** saistībā ar dalību programmās un/vai izglītības un apmācības sistēmās.

Tās mērķi ir:

Nodrošināt vienlīdzīgu piekļuvi Erasmus+ iespējām un paplašināt līdzdalību mazāk pārstāvēto un neaizsargāto grupu vidū;

Veicināt vienlīdzību, daudzveidību un iekļaujošu kultūru visos izglītības un jaunatnes sektoros;

Veicināt piederības sajūtu, sociālo integrāciju un sabiedrības saliedētību, veidojot noturīgu un iekļaujošu sabiedrību, kur ikviens var attīstīties, mācīties un aktīvi līdzdarboties.

Iekļaušana un daudzveidība Erasmus+ programmā

Mobilitātes darbības skolēniem, studentiem, stažieriem, mācekļiem, pieaugušo izglītības apguvējiem un jauniešiem ir paredzētas, lai sasniegtu vienu vai vairākus no šiem iznākumiem:

mācību sekmju uzlabošanās,

nodarbināmības un karjeras iespēju uzlabošanās,

pašiniciatīvas un uzņēmējdarbības gara uzlabošanās,

pašizpausmes un pašvērtējuma uzlabošanās,

svešvalodu prasmju un digitālo kompetenču uzlabošanās,

starpkultūru izpratnes uzlabošanās,

aktīvāka līdzdalība sabiedrībā,

uzlabota pozitīva sadarbība ar cilvēkiem ar dažādu pieredzi un izcelsmi,

labāka izpratne par Eiropas projektu un ES vērtībām,

lielāka motivācija piedalīties turpmākā (formālajā/neformālajā) izglītībā vai apmācībā pēc ārvalstīs pavadīta mobilitātes perioda.

Erasmus+

Kā šo prioritāti integrēt Erasmus+ projektos?

Prioritāte kā projekta tēma un saturs, apgūstot vai izstrādājot:

- iekļaujošas pedagoģijas metodes;
- rokasgrāmatas darbam ar skolēniem no nelabvēlīgas sociālās vides;
- pieejamas mācību platformas, lietotnes un saturu dažādu vajadzību mērķgrupām (ar subtitriem, audio, fontu, mācību traucējumiem utt.)
- risinājumus sekmju uzlabošanai un izglītojamo noturēšanai izglītībā;
- prakses vietas cilvēkiem ar dažādām vajadzībām; u.d.c.

Praktiski iekļaušanas un daudzveidības aspekti ikvienā projektā, dodot iespējas piedalīties un pilnveidot pieredzi dalībniekiem ar mazāk iespējām.

Kā šo prioritāti integrēt Erasmus+ projektos?

Praktiskie aspekti ikvienā projektā:

iekļaujoša dalībnieku atlase, godīgi un līdzvērtīgi nosacījumi visiem dalībniekiem

aktivitātes:

pirms projekta (vajadzību apzināšana, iesaiste lēmumu pieņemšanā un projekta izstrādē, informēšana, atbalsts utt.)

projekta laikā (dalībnieku atlase, sagatavošanās, īstenošana, rezultāti utt.)

pēc projekta (vērtēšana, projekta rezultātu izplatīšana un izmantošana, turpmāki pasākumi utt.)

Piemēri iekļaujošām aktivitātēm (arī projektos, kuros nav mobilitāšu dalībnieku):

Iekļaujošas aktivitātes atbilstoši mērķgrupām – nodarbības, darbnīcas, pieredžu apmaiņa, kultūras vakari utt.;

Pieejama fiziskā un digitālā vide, t.sk. digitālā iekļaušana un līdzdalība;

Tehniskais un psiholoģiskais atbalsts;

Droša un cieņpilna projekta vide;

Pieejama un saprotama informācija u.c.

Galvenie šķēršļi un izaicinājumi cilvēkiem ar mazāk iespējām

Dalībnieki ar invaliditāti - fiziskiem, garīgiem, intelektuāliem vai maņu traucējumiem

Dalībnieki ar kultūras atšķirībām – migranti, bēgļi, nacionālās vai etniskās minoritātes; zīmju valodas lietotāji vai cilvēki ar valodas adaptācijas un kultūras integrācijas grūtībām.

Dalībnieki ar ekonomiskiem šķēršļiem – zems dzīves vai ienākumu līmenis, vajadzība strādāt paralēli mācībām, atkarība no sociālās drošības sistēmas, ilgstošs bezdarbs, nestabila ekonomiskā situācija vai nabadzība, kļūšana par bezpajumtnieku u.c.

Dalībnieki ar veselības problēmām – veselības traucējumiem, smagām slimībām; hroniskām saslimšanām u.c.

Dalībnieki ar sociālajiem šķēršļiem – sociālā atstumtība, ierobežotas sociālās prasmes, augsta riska uzvedība, likumpārkāpumu vai atkarību pieredze, sarežģīti ģimenes apstākļi –persona ir bārenis, dzīvojusi aprūpes iestādē, aprūpē vecākus, brāļus un māsas u.c.

Dalībnieki, kas pakļauti diskriminācijai – dzimuma, vecuma, etniskās izcelsmes, reliģiskās piederības, uzskatiem, seksuālās orientācijas, invaliditātes u.c.

Dalībnieki, kas saskaras ar izaicinājumiem, kas saistīti ar izglītību un mācībām – personas, kurām dažādu iemeslu dēļ ir sarežģīti gūt rezultātus izglītības un apmācības sistēmās, kā arī priekšlaicīgi mācības pārtraukušās personas, jaunieši, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu (NEET), mazkvalificēti pieaugušie u.c.

Dalībnieki ar ģeogrāfiskiem šķēršļiem - personas no attāliem vai lauku reģioniem, kurām ierobežots sabiedriskais transports; mazāk attīstīta pakalpojumu infrastruktūra.

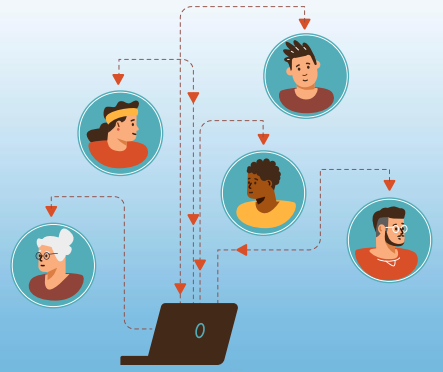
Erasmus+

Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.–2027. gadam

Kvalitatīvas un iekļaujošas izglītības prioritārās mērķgrupas (IAP2027)

- izglītojamie ar speciālām vajadzībām, mācīšanās grūtībām un invaliditāti;
- izglītojamie no nelabvēlīgām ģimenēm;
- mazākumtautību izglītojamie;
- talantīgie izglītojamie;
- izglītojamie no lauku reģioniem;
- priekšlaicīgi mācības pārtraukušie;
- izglītojamie ar zemu izglītības un prasmju līmeni, tostarp ar zemām digitālajām prasmēm vai nepietiekamām iespējām tās attīstīt;

Papildus šīm mērķgrupām, ņemot vērā mūsdienu ģeopolitisko situāciju, atsevišķā mērķgrupā tiek izdalīti **Ukrainas civiliedzīvotāji**

Erasmus+

Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam

Prioritārās mērķgrupas iekļaujošai un kvalitatīvai izglītībai (NAP2027)

bērni un jaunieši ar speciālām vajadzībām – NAP2027 tiek uzsvērta nepieciešamība nodrošināt atbilstošu atbalstu un iespējas turpināt izglītību pēc obligātās izglītības iegūšanas;

NEET jaunieši (jaunieši, kas nav iesaistīti izglītībā, nodarbinātībā vai arodmācībās) – nepieciešams komplekss, individualizēts atbalsts viņu motivēšanai un iesaistei izglītībā;

jaunieši no lauku reģioniem – īpaša uzmanība pievērsta vīriešiem, kas dzīvo lauku reģionos un nepabeidz izglītību;

pieaugušie ar zemu izglītības vai prasmju līmeni – pieaugušie, kuriem ir nepieciešama prasmju vai kvalifikācijas pilnveide;

nepilngadīgie ar psihiskiem un uzvedības traucējumiem psihoaktīvo vielu lietošanas dēļ;

seniori – nepieciešamība nodrošināt mūžizglītību un iespējas pilnveidot prasmes atbilstoši darba tirgus vajadzībām.

Kā iekļaut projektā dalībniekus ar mazāk iespējām?

Organizācijas var veicināt iekļaušanu, veicot šādas darbības:

Iesaistot projekta plānošanas, izstrādes un īstenošanas procesos;

Vienkāršojot pieteikšanās un atlases procesus mobilitātēm;

Izmantojot iekļaujošas uzrunas un informēšanas stratēģijas;

Nodrošinot sagatavošanas atbalstu, piemēram, mentorus vai valodas palīdzību;

Izvairoties no stigmatizējošām 'birku' pielikšanas un ievērojot konfidencialitāti;

Sadarbojoties ar vietējiem partneriem, lai identificētu cilvēkus ar neredzamiem šķēršļiem u.c.;

Izmantojot Erasmus+ finanšu atbalstu instrumentus u.c.

Svarīgi atcerēties, ka **atlasi nevajadzētu balstīt tikai uz augstiem mācību sasniegumiem, motivāciju vai valodu prasmēm**. Daudziem cilvēkiem ar mazāk iespējām — īpaši tiem, kuriem ir veselības grūtības, mācīšanās traucējumi vai sarežģīta dzīves pieredze — var būt grūti izpildīt šādas formālās prasības, **taču tieši viņi bieži no dalības iegūst visvairāk**.

Šādas prasības var netīši izslēgt tos, kuru rezultātus būtiski ietekmē ārējie apstākļi, piemēram, nabadzība, nedrošība, diskriminācija vai trauma. Erasmus+ jāpielāgojas šo dalībnieku realitātei, atzīstot viņu potenciālu ārpus standarta rādītājiem.

Ieteikumi godīgai un līdzvērtīgai dalībnieku atlasei

Kā iekļaut projektā dalībniekus ar mazāk iespējām?

PADOMES IETEIKUMS (2022. gada 28. novembris) “Ceļi uz panākumiem skolā”

Dati apstiprina, ka sociālekonomiskā situācija ir nozīmīgākais faktors, kas nosaka izglītības rezultātus. Vairumā ES dalībvalstu izglītojamie, kas pamet izglītību, neiegūstot vidējo izglītību, pārsvarā nāk no nelabvēlīgas vides.

Akadēmiskas publikācijas apstiprina, ka skolēni no sociālekonomiski nelabvēlīgas vides biežāk saskaras ar grūtībām attīstīt akadēmiskās un valodas prasmes. Viņiem biežāk ir ar mācīšanos saistītas uzvedības problēmas, zemāka motivācija mācīties, viņi ātrāk pamet izglītību, viņu iegūtā kvalifikācija ir zemāka un viņiem ir nepietiekamas prasmes, lai pilnībā iesaistītos sabiedrības dzīvē.

C_2022469LV.01000101.xml

OECD «Education at a Glance 2025» dati liecina, ka sociālekonomiskie riski, veselības problēmas, invaliditāte un nelabvēlīga vide ir saistīti ar zemākiem mācību sasniegumiem, zemāku motivāciju un biežākiem kavējumiem.

Visās valstīs bērni no nelabvēlīgas sociālekonomiskās vides krietni retāk sasniedz augstāku izglītības līmeni nekā viņu vienaudži no labvēlīgākas vides.

Sociālekonomiskās grūtības pastiprina kavējumu problēmu, īpaši skolēniem no zemiem ienākumiem, skolēniem ar invaliditāti un skolēniem ar citām dzimtajām valodām.

Mācību kavējumi var rasties dažādu faktoru dēļ, tostarp sociālekonomisku grūtību, veselības problēmu, nepietiekama vecāku iesaistes vai atsvešinātības no mācību satura dēļ.

Full Report: Education at a Glance 2025 | OECD

Iekļaušanas atbalsts dalībniekiem ar mazāk iespējām

SKOLU, PROFESIONĀLĀ UN PIEAUGUŠO IZGLĪTĪBA / SPORTA SEKTORS

Iekļaušanas atbalsts organizācijām: izmaksas, kas saistītas ar mobilitātes darbību organizēšanu dalībniekiem, kuriem ir mazāk iespēju:

- **125 EUR par dalībnieku**;
- **papildu atbalsts organizācijām, kas īsteno projektus, kuri aktīvi sekmē iekļaušanu un daudzveidību**, jo īpaši nolūkā uzrunāt grūti aizsniedzamas grupas, par papildu slodzi, kas var rasties, un par personālu, kas ir norīkots atbalstīt to cilvēku pilnvērtīgu līdzdalību projektā, kuriem ir mazāk iespēju.

Piešķiršanas noteikums — pamatojoties uz to dalībnieku skaitu, kuriem ir mazāk iespēju.

Iekļaušanas atbalsts dalībniekiem: papildu izmaksas, kas tieši saistītas ar dalībniekiem, kuriem ir mazāk iespēju, un tos pavadošajām personām:

- 100 % no attiecināmajām izmaksām;
- mērķis ir segt visas īpašo vajadzību izmaksas dalībniekiem, kuriem ir mazāk iespēju, lai sniegtu viņiem iespēju piedalīties ar tādiem pašiem nosacījumiem kā viņu līdzbiedriem;
- akreditētie dotāciju saņēmēji var iesniegt pieprasījumu par papildu atbalsta dalībniekam piešķiršanu projekta īstenošanas laikā.

Piešķiršanas noteikums — pieteikuma iesniedzējs iesniedz un pamato, valsts aģentūra izskata un apstiprina vai noraida pieprasījumu, ja tas nav pienācīgi pamatots.

Iekļaušanas atbalsts dalībniekiem ar mazāk iespējām

Rokasgrāmata Erasmus+ projektu īstenotājiem par horizontālajām prioritātēm | VIAA

Daži piemēri, kādām vajadzībām organizācijas var izmantot iekļaušanas atbalstu dalībniekiem

- **Pielāgota ceļošana** (atbalsta ierīces, invalīdu ratiņi, bērnu ratiņi, pielāgots transports u.c.);
- **Pielāgota uzturēšanās** (mītnes vietas pieejamība/pielāgotība, tās psiholoģiskā pielāgotība (izglītojamajam nepieciešama atsevišķa telpa vai kopā ar atbalsta cilvēku));
- **Personiskais asistents, pavadošā persona;**
- **Medicīnas preču un/vai medikamentu iegāde**, noma, nodrošināšana;
- **Veselības monitorings mobilitātes laikā,** vizītes pie ārstniecības personāla;
- **Valodas / zīmju valodas atbalsts;**

Citi piemēri (izņemot AII*):

- **Dokumentu noformēšana** (ID, notāra apliecinājumi u.c.);
- **Aukles, aprūpētāja pakalpojumi dalībnieka ģimenes locekļiem,** kamēr pats atrodas *Erasmus*+ mobilitātē;
- **Preču iegāde** (apģērbs, darba apģērbs, higiēnas preces, ierīces (dators), somas u.c.);
- **Mentorība** (atbalsta un padomu sniegšana), **psiholoģiskais atbalsts**;
- **Papildu dienas un izmaksas par naktsmītnēm, ja nav iespēju tikt uz/no lidostas** u.c.

* par konkrētām iespējām augstākās izglītības iestādēs lūdzam griezties pie *Erasmus+* koordinatora attiecīgajā AII

Projektu īstenotāju aptauja

No 2024. gada pētījuma par horizontālajām prioritātēm.

Erasmus+

Projektu īstenotāju aptauja - galvenie izaicinājumi

Galvenie izaicinājumi

5 fokusjomas

Biežāk minētie šķēršļi iekļaujošu mobilitāšu īstenošanā

1 Grūtības identificēt dalībniekus ar mazāk iespējām

skolēni un ģimenes ne vienmēr atklāj grūtības, sensitīva informācija par veselības stāvokli vai sociālekonomisko situāciju bieži nav pieejama, savukārt daļa jauniešu nevēlas sevi identificēt kā personas, kurām nepieciešams papildu atbalsts.

2 Laika, personāla vai resursu trūkums

iekļaušana prasa papildu individuālu darbu, ilgāku sagatavošanās procesu, ciešāku sadarbību ar ģimenēm un papildu personāla iesaisti. Kā izaicinājumi minēti atbalsta personāla trūkums, ierobežoti laika resursi un finansējums.

3 Nepietiekama izpratne un pieredze par iekļaušanu

vairākās atbildēs kā izaicinājums minētas nepietiekamas zināšanas par iekļaušanas daudzveidību, praktiskās pieredzes trūkums, kā arī stereotipi un neapzināti aizspriedumi.

4 Skolēnu motivēšana un iedrošināšana

jaunieši bieži nejūtas pietiekami droši vai pārliecināti par savām spējām, baidās no valodas barjerām, uzskata, ka ģimene nevarēs atļauties dalību, vai nevēlas izkāpt no ierastās vides.

5 Mobilitāšu praktiskā organizēšana

Daļa izaicinājumu saistīti ar mobilitāšu un atlases praktisko īstenošanu, tostarp nepieciešamību nodrošināt drošību un papildu atbalstu mobilitātes laikā, pārvarēt valodu barjeras, kā arī rast atbilstošus organizatoriskos, administratīvos un finanšu risinājumus.

Projektu īstenotāju aptauja - galvenie izaicinājumi

Viens no galvenajiem izaicinājumiem iekļaušanas īstenošanā organizācijā ir **grūtības savlaicīgi apzināt, kuriem dalībniekiem nepieciešams papildu atbalsts** un kādā jomā tas ir vajadzīgs.

Ne visiem pedagogiem ir pietiekamas zināšanas un praktiskās prasmes darbā ar skolēniem ar īpašām izglītības vajadzībām vai dažādu kultūru pārstāvjiem.

Skolēni, kurus skar sociālie vai ekonomiskie šķēršļi, bieži vien nemaz **nepiesakās dalībai starptautiskos projektos, jo uzskata, ka viņu ģimenes nevarēs to atļauties.**

Grūti paredzēt, vai projektā pieteiksies skolēns ar mazāk iespējām.

Atlasot mobilitāšu dalībniekus, izprast, kuriem ir nepieciešams atbalsts. **Lai izaicinājumus pārvarētu, sadarbojas gan klašu audzinātāji, atbalsta personāls un mobilitātē iekļautie skolotāji.**

Galvenie izaicinājumi iekļaušanas īstenošanā organizācijas līmenī ir **nepietiekami resursi** (finansējums, speciālisti, laiks) un darbinieku sagatavotības trūkums darbam daudzveidīgā vidē. Tāpat būtiska problēma ir atšķirīga attieksme un **nepietiekama izpratne par iekļaušanas nozīmi organizācijas iekšienē.**

Nav īsti skaidrs, kā identificēt skolēnus ar mazāk iespējām. Ģimenes zemi ienākumi vai slimības bieži ir konfidenciāla informācija.

Projektu īstenotāju aptauja - galvenie izaicinājumi

Kādi ir lielākie izaicinājumi atlases procesā?

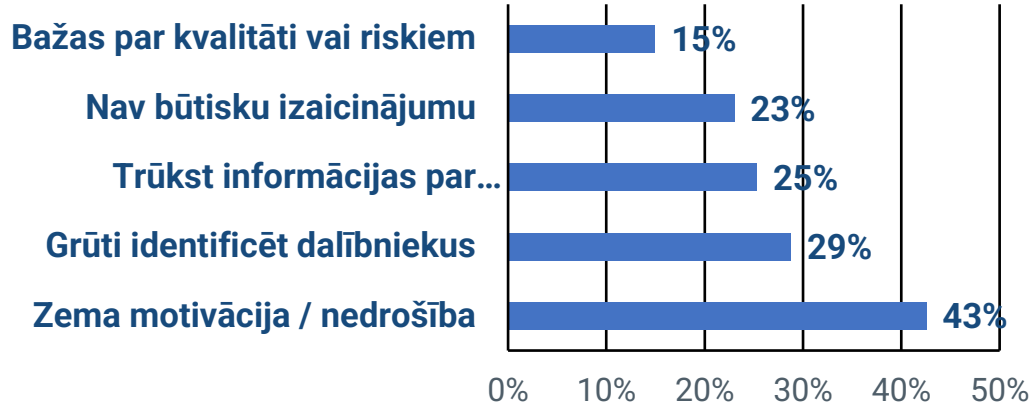
Galvenā atziņa

- Lielākais izaicinājums nav administrēšana, bet spēja sasniegt, identificēt un motivēt dalībniekus ar mazāk iespējām.

- Informācija par individuālajām vajadzībām bieži kļūst zināma tikai vēlāk projekta īstenošanas laikā.

Aptaujas dati: biežāk minētie izaicinājumi

Mazāk minētie faktori: laika/cilvēkresursu ierobežojumi — 9,20%; pieredzes vai zināšanu trūkums — 8,05%; administratīvais slogs un iekšējā pretestība — katrs 4,60%.

Projektu īstenotāju aptauja - galvenie ieguvumi

Aptaujas rezultāti liecina, ka organizācijas dalībnieku ar mazāk iespējām iesaisti Erasmus+ projektos galvenokārt saista ar ieguvumiem pašiem dalībniekiem. Visbiežāk tiek izcelta personīgā izaugsme, pašapziņas un motivācijas pieaugums, kā arī pozitīva ietekme uz mācību procesu. Vienlaikus respondenti norāda, ka ieguvēji ir arī citi projekta dalībnieki un organizācija kopumā, jo līdzdalība veicina empātiju, savstarpējo izpratni un iekļaujošākas vides veidošanos.

Dalībnieku personīgā izaugsme (pašapziņas, motivācijas, sociālo prasmju pieaugums)
59 67.82 %

Pozitīva ietekme uz mācību progresu un mācību turpināšanu (lielāka iesaiste, uzlaboti mācību rezultāti, mazāks priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas risks)
43 49.43 %

Pozitīva ietekme uz citiem dalībniekiem / grupu kopumā (empātijas, sadarbības un savstarpējas sapratnes pieaugums)
40 45.98 %

Organizācijas kapacitātes un iekļaujošas kultūras stiprināšana
34 39.08 %

Ieguldījums sabiedrības vienotībā un noturībā
24 27.59 %

Projektu un partnerību kvalitātes pieaugums (jēgpilnāks saturs, spēcīgāka sadarbība ar partnerorganizācijām)
12 13.79 %

Šobrīd neredzam būtiskus ieguvumus
1 1.15 %

Erasmus+

Projektu īstenotāju aptauja - galvenie ieguvumi

- **Pašapziņas un pašpārliecinātības pieaugums**
- **Motivācijas un līdzdalības pieaugums**
- Patstāvības un dzīves prasmju attīstība
- Sociālo un komunikācijas prasmju attīstība
- Svešvalodu prasmju uzlabošanās
- Plašāks redzesloks un piederības sajūtas stiprināšana

Viens no galvenajiem ieguvumiem ir iespēja piedalīties mobilitātē, kas veicina pašapziņas un sociālo prasmju attīstību. Skolēns, kam pirms tam bija nedrošība komunicēt angļu valodā, mobilitātes laikā piedalījās diskusijās un kopīgās aktivitātēs ar uzņemošās skolas skolēniem, **mobilitātes beigās bija kļuvis daudz pārliecinātāks par sevi, uzlaboja komunikācijas prasmes un vēlāk iesaistījās arī citās klases, skolas un pašvaldības aktivitātēs**.

Mums ir bijuši gadījumi, kad **skolēni no sociāli mazāk aizsargātas ģimenes sākotnēji šaubījās par dalību projektā finansiālu un emocionālu iemeslu dēļ**. Pateicoties individuālām konsultācijām, sarunām ar ģimeni un nodrošinātajam atbalstam, skolēni piedalījās mobilitātēs. **Pēc atgriešanās viņi kļuva pārliecinātāki, aktīvāk iesaistījās skolas pasākumos** un uzdrošinājās uzņemties iniciatīvu arī citos projektos.

Skolotāja no lauku reģiona piedalījās Erasmus+ profesionālās pilnveides kursos ārvalstīs. Sākumā viņa jutās nedroša un baidījās komunicēt svešvalodā, taču kursu laikā iesaistījās grupu aktivitātēs, darbnīcās un kultūras pasākumos. Pakāpeniski **uzlabojās viņas komunikācijas prasmes, viņa kļuva pārliecinātāka par sevi** un ieguva profesionālus kontaktus citās valstīs.

Skolēnu, kurš mūsu skolā bija diezgan **nepieņemts savu fizisko īpatnību dēļ,** projekta braucienā novērtēja viņa talanta dēļ. Partneru skolēni izcēla šo jaunieti un vēlējās ar viņu sadarboties. **Rezultātā mūsu skolas skolēni arī sāka uz viņu raudzīties citādāk, sāka kontaktēties un pieņemt**.

Piemēram, skolēnu grupa devās īstermiņa mobilitātē (bija pedagogi, kas pirms tam iebilda, ka atsevišķi skolēni tiek šādi "apbalvoti"); šīs nedēļas laikā **pieauga skolēnu mācību motivācija, viņi izveidojās kā spēcīgs kolektīvs, pieauga viņu empātija un rūpes citam par citu.**

Projektu īstenotāju atziņas (2024)

- cilvēki no sociālā atstumtības riskam pakļautām grupām ierauga, ka ir iespēja arī **izrauties no "apburtā loka"** un ir pieejamas daudz un dažādas iespējas;
- vidusskolēnu intereses palielināšanās par *STEM* programmu saturu, **labāks stundu apmeklējums, mazāks procents ar skolēnu nesekmību un atbiršanu**;
- *Erasmus*+ sniedz šiem dalībniekiem **pieredzi, ko viņi, visticamāk, citādi nepieredzētu** - komunikācija ar citu valstu skolēniem, ceļošanas pieredze, atbildības uzņemšanās par noteiktām aktivitātēm;
- dalībnieki atgriežas no mobilitātes daudz **iedvesmotāki, motivētāki, centīgāki, bieži vien sasniedz labākus mācību rezultātus**, grib iesaistīties vairāk skolas dzīvē;
- mūsu izteiktākā mērķa grupa KA1 projektos ir personas ar destruktīvām problēmām, ir gandarījums vērot kā **persona atveras un mainās** projekta laikā, redzot iespējas un mainoties pieredzē ar citiem;
- dalībnieks **noticēja**, ka viņš arī spēj iesaistīties šādā projektā;
- kļūst **pārliecinātāki** par savām spējām;
- dalībnieki ir ieguvuši **teorētiskas un praktiskas zināšanas** ārvalstīs, nepārvaldot angļu valodu, tulks un ceļojuma izdevumu apmaksa deva šādu iespēju.

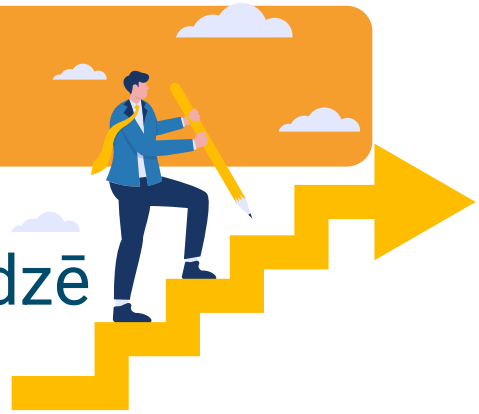

No 2024. gada pētījuma par horizontālajām prioritātēm.

Erasmus+

Paplašināti ieguvumi dalībniekiem

Personiskā izaugsme un pašapziņa

- Paaugstināta pārliecība par sevi, neatkarība un izturība
- Sajūta par sasniegumu, piedaloties starptautiskā pieredzē
- Lielāka motivācija atgriezties izglītībā vai darba tirgū

Sociālās un komunikācijas prasmes

- Uzlabotas sadarbības, empātijas un starpkultūru izpratnes prasmes
- Uzlabotas praktiskas valodas un komunikācijas prasmes
- Dziļāka piederības sajūta dažādās vidēs

Paplašināti ieguvumi dalībniekiem

Izglītības un profesionālā attīstība

- Uzlabots CV un nodarbināmības iespējas
- Jaunu akadēmisko vai karjeras virzienu atklāšana
- Uzlabotas digitālās un organizatoriskās prasmes

Skata punkta maiņa caur vides nomaiņu

- Atrašanās ārpus ierastās vides paplašina redzesloku
- Jaunieši no sarežģītiem apstākļiem sāk apzināties savu potenciālu
- Var kļūt par pagrieziena punktu tiem, kuri riskē pamest izglītību vai būt sociāli atstumti

Ieguvumi organizācijām

Daudzveidīgākas un iekļaujošākas pieejas iedzīvināšana organizācijā

Spēcīgākas spējas atbalstīt dažādu vajadzību izglītojamos

Jaunas starptautiskas partnerības un sadarbības iespējas

Uzlabotas darbinieku prasmes iekļaujošā mācīšanā, mentoringā un starpkultūru komunikācijā

Pozitīvs organizācijas tēls kā sociāli atbildīgai un iekļaujošai institūcijai

Iekļaujošas vides pozitīva ietekme uz izglītības kvalitāti – dalībnieki kļūst motivētāki, uzlabojas viņu līdzdalība, sekmes un emocionālā labklājība, kas sekmē arī organizācijas kopējo izaugsmi.

Erasmus+

Iekļaušana un jēgpilna līdzdalība nav tikai individuāls ieguvums — **tā ir būtiska visas sabiedrības attīstībai.**

Jo vairāk cilvēku saņem iespējas augt, mācīties un līdzdarboties, jo vienotāka, spēcīgāka, zinošāka un konkurētspējīgāka kļūst sabiedrība. Šī kopīgā spēcināšana nostiprina mūsu kopienas, ekonomiku un nākotni.

Dažiem Erasmus+ aktivitāte var mainīt dzīvi, bet citiem tā var būt tikai kārtējais punkts dzīves gājumā.

Labākie projekti vienmēr ir tie, kas spēj radīt reālas pārmaiņas to dalībniekiem!

Erasmus+

Noderīgi resursi

Plašāka informācija par prioritāti un noderīgi resursi:

https://www.erasmusplus.lv/ieklausana-un-daudzveidiba

Rokasgrāmata Erasmus+ projektu īstenotājiem par horizontālajām prioritātēm | VIAA

Ieteikumi godīgai un līdzvērtīgai dalībnieku atlasei

SALTO Iekļaujošai izglītībai

SALTO ieteikumi iekļaujošai dalībnieku atlasei

Erasmus+ iekļaušanas un daudzveidības stratēģijas īstenošanas vadlīnijas

Erasmus+ rokasgrāmata | Individuālā skolēnu mobilitāte skolu izglītībā

Paldies par uzmanību!

Lai viss izdodas!

+371 67785405

linda.jakobi@viaa.gov.lv

Erasmus+

Bagātini pieredzi, domā plašāk